

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ:  
НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ВИМІР  
В УМОВАХ ВОЄННИХ ВИКЛИКІВ**

**МАТЕРІАЛИ**  
Міжнародної науково-практичної конференції

*Одеса, 26 квітня 2024 року*

Одеса  
«Фенікс»  
2024

*Рекомендовано до друку вченою радою  
Національного університету «Одеська юридична академія»  
(протокол № 8 від 15.05.2024 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

Є 24      **Європейські орієнтири розвитку України: науково-практичний вимір в умовах воєнних викликів** : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 26 квітня 2024 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2024. – 1000 с.  
ISBN 978-617-8430-05-4

У збірнику відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині у сферах філософських основ, загальної теорії та історичних досліджень держави і права, актуальних проблем світових соціально-політичних процесів, соціології та психології в умовах повномасштабного військового вторгнення. Висвітлено питання загроз національній безпеці в їх конституційному вимірі у рамках міжнародного та європейського права, трудового права та права соціального забезпечення, земельного, аграрного та екологічного права, пов'язані з функціонуванням економіки та підприємництва в умовах європейського вибору України. Розглянуто проблеми інформатизації та цифровізації суспільства, захисту інформації та кібербезпеки в умовах військового вторгнення, питання методики викладання іноземних мов, теорії та практики перекладу, проблеми лінгвістики та журналістики. Відображено наукові напрацювання у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових і науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)»364»»20»(062.552)

*Матеріали видано в авторській редакції*

|                                                                                                                                                                   |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Батанова Людмила Олександрівна</b><br>СТАН МИТНОГО ОПОДАТКУВАННЯ У ПЕРІОД ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ .....                                                   | 240 |
| <b>Іванченко Едуард Пилипович</b><br>ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРОЦЕДУРИ МИТНОГО ДЕКЛАРУВАННЯ ТОВАРІВ .....                                             | 241 |
| <b>Івасюк Ігор Георгійович</b><br>ДЕЯКІ ЗАХОДИ МИТНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ ЩОДО ЗАХИСТУ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ<br>ВОЄННОГО СТАНУ.....                             | 244 |
| <b>Коваль Наталія Олексіївна</b><br>ЦИФРОВІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО ЕКСПОРТНОГО КОНТРОЛЮ .....                                                                            | 246 |
| <b>Козарійчук Дмитро Васильович</b><br>ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ У СФЕРІ МИТНОЇ СПРАВИ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ.....                                             | 248 |
| <b>Панчук Анна Олександрівна</b><br>ЩОДО ЗМІНИ КОНЦЕПЦІЇ УПРАВЛІННЯ ПОРТАМИ В УКРАЇНІ .....                                                                       | 249 |
| <b>Плохута Євгеній Петрович</b><br>ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ БЛОКЧЕЙН-ТЕХНОЛОГІЇ У МИТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ЗАСТОСУВАННЯ<br>В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ..... | 252 |
| <b>Сергєєв Юрій Володимирович</b><br>БЕЗПЕКА В ЧОРНОМОРЬСЬКОМУ РЕГІОНІ ТА РОЗВИТОК СТРАТЕГІЇ: НОВЕЛИ ЗАКОНОДАВСТВА США .....                                      | 254 |
| <b>Назарко Артем Аркадійович</b><br>ПОСТ-МИТНИЙ КОНТРОЛЬ У РОЗУМІННІ СТАТТІ 337 <sup>1</sup> МИТНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ.....                                         | 255 |
| <b>Омельченко Андрій Іванович</b><br>РЕЖИМ ПІДВОДНОЇ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ УКРАЇНИ: НАПРЯМИ ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОГО БАЗИСУ.....                                        | 258 |
| <b>Рудик Марко Романович</b><br>КОНТРОЛЬ СУДЕН ДЕРЖАВОЮ ПОРТУ У СИСТЕМІ ПРОТИДІЇ СУБСТАНДАРТНОМУ СУДНОПЛАВСТВУ .....                                              | 260 |

## **СЕКЦІЯ 7. ПРОБЛЕМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СУДОУСТРОЮ, ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРАТУРИ, ІНШИХ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ, АДВОКАТУРИ**

|                                                                                                                                                      |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| <b>Бакаянова Нана Мезенівна</b><br>ПРОФЕСІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ АДВОКАТІВ В АСПЕКТІ ПРАВА НА СВОБОДУ ОБ'ЄДНАННЯ .....                                      | 262 |
| <b>Косюта Михайло Васильович</b><br>УЧАСТЬ ПРОКУРОРА У РОЗСЛІДУВАННІ КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВ ЗГІДНО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ .....                           | 265 |
| <b>Кісліцина Ірина Олександрівна</b><br>ПРОБЛЕМИ ДОТРИМАННЯ АДВОКАТАМИ ЕТИЧНИХ НОРМ ПРИ ВЕДЕННІ ОНЛАЙН-БЛОГІВ.....                                   | 267 |
| <b>Ковальчук Інна Сергіївна</b><br>ПРАВОЗАХИСНА РОЛЬ ОРГАНІВ ПРОКУРАТУРИ У ВОЄННИЙ ЧАС .....                                                         | 269 |
| <b>Кравченко Марина Олександрівна</b><br>ПОРУШЕННЯ СУДДЕЮ СУДДІВСЬКОЇ ЕТИКИ ЯК ПІДСТАВА ДЛЯ ПРИТЯГНЕННЯ ДО ДИСЦИПЛІНАРНОЇ<br>ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ .....  | 271 |
| <b>Кубаєнко Андрій Володимирович</b><br>МОДЕЛІ ТА ПІДХОДИ ДО ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ .....                                  | 273 |
| <b>Свида Олексій Георгійович</b><br>ОКРЕМІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЩОДО ПРАВОВОГО СТАТУСУ ПЛЕНУМУ ВЕРХОВНОГО СУДУ.....                                     | 275 |
| <b>Храпенко Олена Олегівна</b><br>ЦИФРОВІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В АДВОКАТУРІ.....                                                                            | 277 |
| <b>Курганський Олександр Валерійович</b><br>ОКРЕМІ АСПЕКТИ РЕФОРМУВАННЯ СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ ПРОКУРАТУР В УКРАЇНІ В СУЧАСНИЙ ПЕРІОД ....                  | 279 |
| <b>Нестерчук Лілія Петрівна</b><br>ПРИНЦИП ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА У ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ СУДОВОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ<br>ВОЄННОГО СТАНУ.....           | 281 |
| <b>Зубрицький Олександр Олександрович</b><br>ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЦЕДУРИ ПРИТЯГНЕННЯ АДВОКАТА ДО ДИСЦИПЛІНАРНОЇ<br>ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ..... | 283 |
| <b>Мозгальов Віктор Юрійович</b><br>ТРАНСФОРМАЦІЯ КУЛЬТУРИ ПОВОДЖЕННЯ ЗІ ЗБРОЄЮ В УМОВАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ УКРАЇНИ ...                            | 286 |
| <b>Полетило Павло Сергійович</b><br>МОДЕЛЬ СПРАВЕДЛИВОГО ПРАВОСУДДЯ (ВИПАДОК, КОЛИ СВІДОК ОБВИНУВАЧЕННЯ ВІДСУТНІЙ В<br>СУДОВОМУ ЗАСІДАННІ) .....     | 288 |
| <b>Хлистік Мирослава Андріївна</b><br>ПРИМИРЕННЯ СТОРІН СПОРУ ШЛЯХОМ МЕДІАЦІЇ ПІД ЧАС СУДОВОГО ПРОЦЕСУ.....                                          | 291 |

## **КОНТРОЛЬ СУДЕН ДЕРЖАВОЮ ПОРТУ У СИСТЕМІ ПРОТИДІЇ СУБСТАНДАРТНОМУ СУДНОПЛАВСТВУ**

Глобальне зростання кількості морських перевезень та флоту, зміни традиційних судноплавних маршрутів і загрози нестабільності в окремих регіонах світу актуалізують оновлення підходів та заходів з підтримання високого рівня безпеки мореплавства, а також забезпечення сталого розвитку морських ланцюгів постачання, суднобудування та морського промислу. Тенденції останніх років свідчать про значне зменшення втрат суден у морському судноплаванні, що є показником позитивного впливу розроблених та впроваджених програм управління безпекою, навчання екіпажів та зміни правил судноплавства [1]. Однак цілковите подолання аварійності все ж залишається метою, що навряд чи буде досягнена. Втрати вантажів та суден, несприятливі екологічні наслідки судноплавства як для морських акваторій, так й для атмосферного повітря і суходолу, а також людський фактор, що досі зберігає лідерство у рейтингу причин аварійності ставить питання контролю суден державами портів на порядок денний багатьох морських та портових адміністрацій світу.

Цю систему було запроваджено для протидії слабкому контролю зі сторони окремих держав прапора і широкому задіянню субстандартних суден у світовому мореплаванні та, як наслідок, вона стала базисом боротьби з аварійністю морського флоту – спочатку регіональним, а згодом – й глобальним. Адже не завжди власники суден, бажаючи зменшити грошові та часові витрати на реєстраційні дії та проходження обов'язкових інспекцій, належним чином опікуються питаннями виконання конвенційних вимог щодо технічної, навігаційної та експлуатаційної безпеки суден. Метою контролю державою порту є перевірка, серед іншого, сертифікатів, документації та стану судна, обладнання та кваліфікаційних документів екіпажу.

Розширення практики «зручних реєстрів» викликало багато труднощів у сфері дотримання міжнародних стандартів безпеки морської справи, а розраховувати на набуття чинності прийнятої для підсилення реального зв'язку між судном та державою його реєстрації у 1986 р. Конвенції про умови реєстрації суден не приходиться. Таким чином, саме системи контролю держав портів, представлені дев'ятьма меморандумами про взаємопорозуміння, стали рятівним елементом для забезпечення безпеки мореплавства та зменшення практики використання субстандартних суден і були визнані Міжнародною морською організацією. Турбота цієї Організації про забезпечення безпеки мореплавства є постійною і отримує вираз у розробці та оновленні провідних міжнародних угод – Конвенції про охорону людського життя на морі, Конвенції про дипломування, підготовки моряків та несення вахти, Конвенції про запобігання забрудненню з суден, формуванні системи глобального адміністрування такої безпеки, зокрема завдяки функціонуванню Комітету з безпеки на морі. За усієї уваги та широкого кола нормативних документів попередження аварій є складним через непередбачуваність та складність морського середовища, ризики, яким людина, незважаючи навіть на надзвичайний технічний прогрес, протистояти не в змозі. Проте зменшення впливу таких ризиків є цілковито досяжною метою і контроль держави порту є одним з її складників, поряд із метеорологічними спостереженнями, професійною майстерністю та управлінням ризиками морської діяльності.

На регіональному європейському рівні було імplementовано Директиву 2009/16/ЕС з метою сприяння різкому скороченню субстандартного судноплавства у водах під юрисдикцією держав-членів [2]. Цією Директивою підтверджені такі, що стали стандартами сучасного правового регулювання та організації контролю суден щодо забезпечення безпеки мореплавства правила про покладання насамперед на держави прапора відповідальності за моніторинг від-

повідності суден міжнародним стандартам безпеки, запобігання забрудненню та умов життя та праці на судні лежить, а також гарантування нею повноти та ефективності інспекцій та оглядів, проведених для видачі відповідних сертифікатів. Також було підтверджено, що відповідальність за підтримку стану безпечності судна та його обладнання після огляду відповідно до вимог конвенцій, що застосовуються до судна, лежить на судновій компанії. Визнано, що низка держав прапора не запровадила та не забезпечила виконання міжнародних стандартів. Тому другою лінією захисту від субстандартного судноплавства, системою моніторингу дотримання міжнародних стандартів безпеки, запобігання забрудненню та забезпечення належних умов життя та праці на судні визнається інспектування державою порту. При цьому, однак, звертається увага, що інспекція зі сторони держави порту не є оглядом, а застосовні форми перевірки не є свідченням мореплавності судна. Ефективна система державного портового контролю має бути спрямована на те, щоб усі судна, які заходять до портів та якірних стоянок у межах ЄС, проходили регулярну перевірку. Інспектування повинне зосереджуватися на субстандартних суднах, тоді як якісні судна, тобто ті, які мають задовільні записи перевірок або плавають під прапором держави, що відповідає Схемі добровільного аудиту держав-членів Міжнародної морської організації, повинні винагороджуватися менш частими перевітками. Зокрема, з цією метою держави-члени повинні надавати загальний пріоритет суднам, які підлягають перевірці з профілем високого ризику.

Таким чином, система державного портового контролю є допоміжною поряд із контролем держави прапора судна, що передбачений Конвенцією ООН з морського права 1982 року. За декілька десятиліть функціонування вона засвідчила високу ефективність, сприяла зменшенню аварійних випадків на морі, а її практики є пріоритетом у глобальних, регіональних та національних суб'єктів публічного адміністрування морської діяльності.

#### ***Список використаних джерел***

1. Safety and Shipping Review 2023. An Annual Review of Trends and Developments in Shipping Losses and Safety. *Allianz Global Corporate & Specialty*с. URL: <https://www.agcs.allianz.com> (дата звернення: 29.03.2024).

2. Directive 2009/16/EC of the European Parliament and of the Council of 23 April 2009 on port State control(recast).URL:<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32009L0016> (дата звернення: 29.03.2024).

**Ключові слова:** морські порти, судна, контроль, субстандартне судноплавство, портові процедури.

**Keywords:** sea ports, vessels, control, substandard shipping, port procedures.